

Natuurtoets landgoed Klein Wolfswinkel

onderzoek naar beschermde natuurwaarden

projectnr. 172050
eindverslag
13 juni 2007

Auteur

M.L.Braad
W.J. Straatsma

Opdrachtgever

Van de Boom Holding BV
Dhr. H. van de Boom
Hammersveldseweg 109
3833 GM Leusden

datum vrijgave

13 juni

beschrijving

eindverslag

goedkeuring

L. Koks

vrijgave

L. Koks

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Wettelijk kader	2
1.3	Werkwijze	3
1.4	Leeswijzer	4
2	Gebiedsbeschrijving	5
2.1	Bureaustudie	5
2.2	De Ecologische Hoofdstructuur in het plangebied	6
2.3	Terreinbezoek	6
2.4	Waargenomen en te verwachten diersoorten	10
2.5	Conclusies natuurwaarden	12
3	Toetsing effecten planontwikkeling	13
3.1	Beschrijving ingreep	13
3.2	Effecten op natuurwaarden	13
3.3	Mitigerende maatregelen	16
3.4	Effect op Ecologische Hoofdstructuur	17
3.5	Conclusies effecten	17
4	Conclusies en aanbevelingen	18
4.1	Aanbevelingen	18
4.2	Vervolg	19
4.3	Voorbehoud en zorgplicht	20
5	Literatuur	21
Bijlagen		
Bijlage 1	Wettelijk Kader	
Bijlage 2	Voorlopig ontwerp	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De heer H. van de Boom is voornemens het Landgoed Klein Wolfswinkel te ontwikkelen. Hiertoe worden twee clusters met woningen gebouwd; één cluster van twee woningen bij de Liniedijk en één cluster met meerdere wooneenheden. Daarnaast vindt er op ruim 15 hectare natuurontwikkeling plaats in de vorm van schrale graslanden, moeras en struweel. In het kader van de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur wordt er op het landgoed een ecologische verbindingszone ontwikkeld. Dit wordt gerealiseerd door hermeandering van de Lunterse beek met enkele stapstenen. Langs de beek wordt een recreatiepad aangelegd.

In het kader van de natuurwetgeving wordt een groot scala aan dier- en plantensoorten beschermd. Vanuit die wetgeving is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden in het plangebied met als doel dat deze waarden zo min mogelijk schade wordt toegebracht. Indien schade aan beschermde soorten niet te voorkomen is, is mogelijk een ontheffing ex. art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk.

Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van eventuele strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de natuurwetgeving en het bepalen of de aanvraag van een vergunning noodzakelijk is.

1.2 Wettelijk kader

Vanuit de Flora- en faunawet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan de ruimtelijke ingrepen, stil te staan bij de aanwezige natuurwaarden, kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt.

De beschermde soorten van de Flora- en faunawet zijn opgedeeld in drie categorieën:

1. Algemene soorten waarvoor geen ontheffingsplicht geldt wegens een algehele vrijstelling.
2. Soorten waarvoor een vrijstelling geldt indien wordt gewerkt volgens een door het ministerie van Landbouw, Natuur en visserij goed gekeurde Gedragscode.
3. Strikt beschermde soorten waarvoor een ontheffingsplicht geldt indien werkzaamheden leiden tot verstoring van deze soorten of vernietiging van het leefgebied.

Indien schade aan deze soorten niet te voorkomen is, is een ontheffing ex. art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk (zie bijlage 1 voor wettelijk kader)

1.3 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de Flora- en faunawet op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen er op de planlocatie voor? Welke status hebben deze soorten?
 2. Welke invloed heeft de geplande ingreep, op de betreffende locatie, op de (strikt) beschermde soorten?
 3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
 4. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
 5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?
- Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek is nagegaan of er wettelijk beschermde planten- of diersoorten in het plangebied voorkomen. Daartoe zijn o.a. het Natuurloket en verspreidingsatlassen geraadpleegd. Ook zijn de gegevens van het ecologisch onderzoek, uitgevoerd door het waterschap Vallei en Eem, geanalyseerd.

Stap 2. Terreinbezoek

Na het bureauonderzoek is een verkennend terreinbezoek gebracht aan het plangebied en de omgeving. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten er geschikte biotopen aanwezig zijn en of er (strikt) beschermde soorten voorkomen. Aanvullend zijn de Poel en de Lunterse beek bemonsterd op het voorkomen van beschermde vis- en amfibiesoorten.

Stap 3. effectenbeoordeling

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap één tot en met twee zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering) op de verwachte beschermde soorten beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Conclusies en advies

Op basis van stap één tot en met drie zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75, en te nemen vervolgstappen.

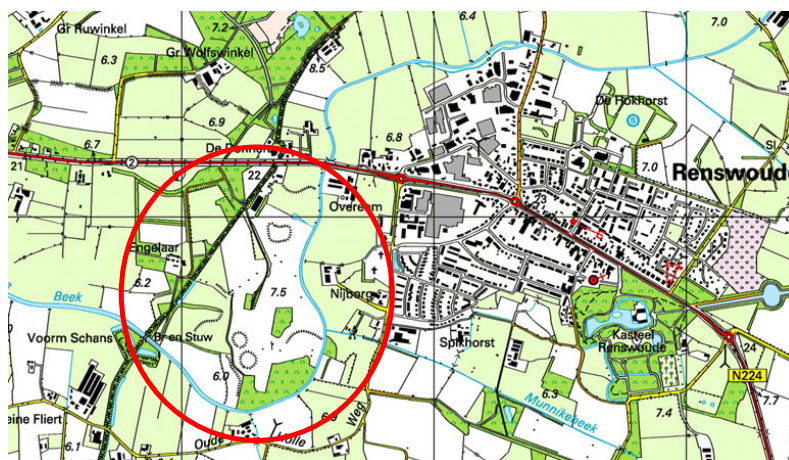
1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat dieper in op de resultaten van het bureauonderzoek en een beschrijving van de beschermde soorten en gebieden. Hoofdstuk 3 omvat de uitgebreide effectenbeoordeling. In hoofdstuk 4 worden de conclusies en aanbevelingen geformuleerd. De wettelijke achtergrond is beschreven in bijlage 1.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Bureaustudie

Het landgoed Klein Wolfswinkel bevindt zich binnen de kilometerhokken X: 164 / Y: 453 en X: 164 / Y: 454 in de gemeente Renswoude. Het gebied waarin het landgoed zich bevindt heeft geen beschermde status in het kader van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Natuurbeschermingswet. Aan de zuidoost kant van het plangebied loopt de Lunterse beek, met de functie van ecologische verbindingszone binnen de Ecologische Hoofdstructuur.

Figuur 1. Ligging van het plangebied.

Uit de waarnemingen van het natuurloket blijkt dat het betreffende kilometerhok X: 164 / Y: 453 recent goed is onderzocht op het voorkomen van broedvogels (37 beschermde en 4 rode lijst soorten) en matig op watervogels (12 beschermde soorten). De soortgroep amfibieën is matig onderzocht (2 beschermde soorten) en de soortgroep vissen is slecht onderzocht (1 beschermde soort). Overige relevante soortgroepen zoals zoogdieren, reptielen, vlinders, libellen en overige ongewervelden zijn niet onderzocht.

Het kilometerhok X: 164 / Y: 454 is recent goed onderzocht op het voorkomen van vaatplanten (6 beschermde planten en 11 rode lijst soorten). De soortgroepen watervogels (16 beschermde soorten) en amfibieën (4 beschermde en 1 rode lijst soort) zijn matig onderzocht. De soortgroepen vlinders, reptielen en vissen zijn slecht tot matig onderzocht.

Het voorkomen van wettelijke beschermde soorten in de kilometerhokken betekent niet dat deze soorten zich ook binnen de grenzen van het plangebied bevinden. Het plangebied omvat een deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal biotopen en habitats. Met behulp van terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende, dan wel verwachte soorten in het plangebied.

2.2 De Ecologische Hoofdstructuur in het plangebied

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (1990) en planologisch verankerd in het Structuurschema Groene Ruimte. De EHS bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden verbonden door verbindingszones. Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurlijke landschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere waarden en kenmerken.

In het zuidoosten van het plangebied ligt de Lunterse beek die als ecologische verbindingszone dient binnen de EHS. Deze zone maakt onderdeel uit van de ecologische verbinding tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug.

Indien de natuur- en landschapswaarden van de EHS-natuur worden aangetast, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen waarmee de schade zoveel mogelijk wordt beperkt. Per saldo zal op planniveau of op gebiedsniveau geen verlies mogen optreden van areaal, kwaliteit en samenhang. Deze schade dient te worden gecompenseerd.

2.3 Terreinbezoek

Het landgoed Klein Wolfswinkel is circa 17 hectare groot en gelegen in een agrarisch gebied. Het landgoed is een half open landschap met een rijke structuur en redelijk voedselrijk. In de omgeving van het plangebied komen voornamelijk gemengde bedrijven voor. Het plangebied grenst aan de oostkant aan landgoed Engelaar, welke uit een vergelijkbaar landschap bestaat. De westkant wordt begrensd door de Lunterse beek.

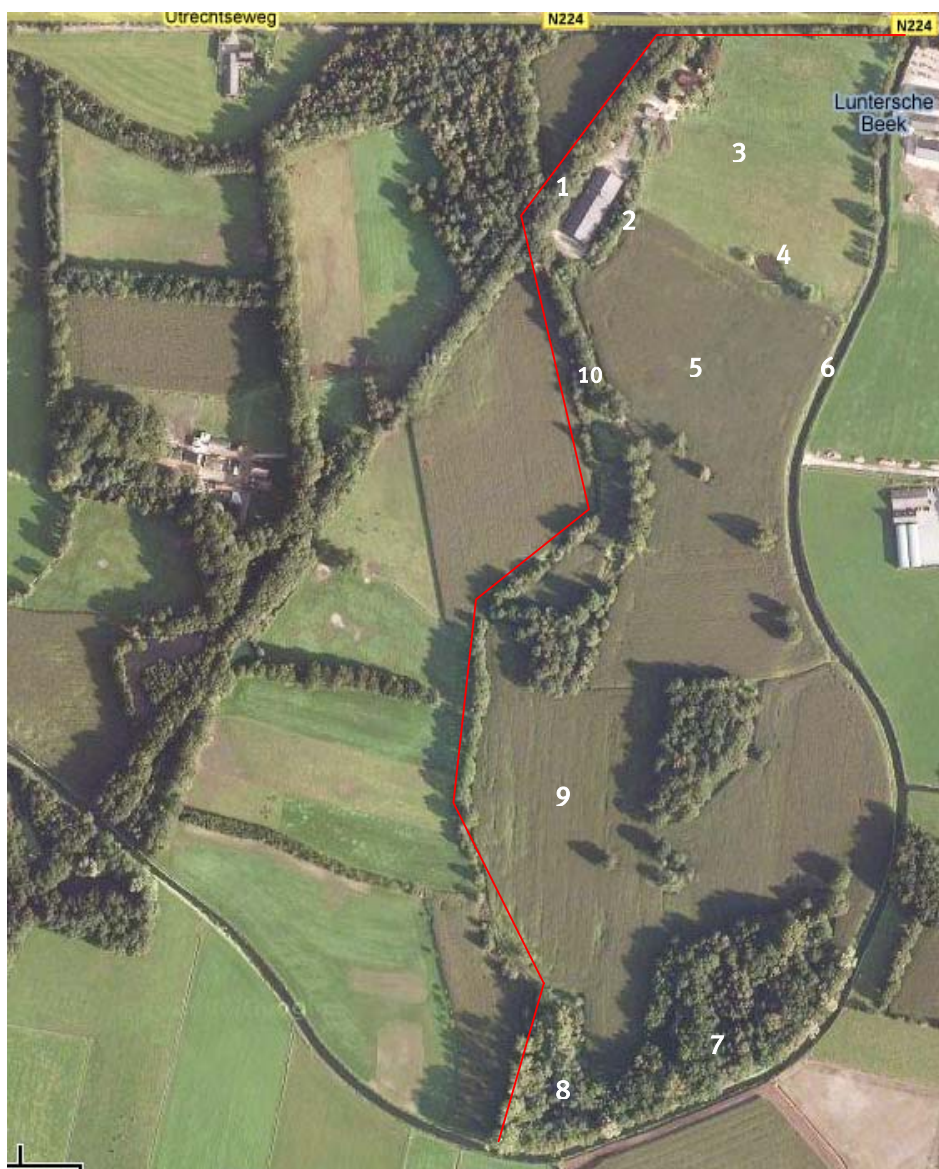
Het plangebied is bezocht op 23 mei 2007. Aanvullend op de Natuurloket resultaten zijn de beek en de poel bemonsterd naar beschermde vissen en amfibieën. In het plangebied zijn de volgende biotopen aangetroffen. De ligging van de biotopen in het plangebied zijn weergegeven in figuur 2.

1. Oude veestal
2. Struweel en ruigte
3. Grasland
4. Poel
5. Roggeakker
6. Lunterse beek
7. Bosopstand
8. Elzenbos
9. Oude maïsakker
10. Bomenlaan

1. Oude veestal

Op het landgoed is een oude veestal aanwezig. Voor de ontwikkeling van de woningclusters moet deze stal verwijderd worden. De stal is een geschikte biotoop voor broedvogels. Soorten als witte kwikstaart, boeren zwaluw, zwarte roodstaart en winterkoning zijn hier gesignaleerd.

In de stal zijn braakballen aangetroffen. Deze zijn vermoedelijk van de kerkuil afkomstig. De kerkuil is een Rode lijst soort. De vaste verblijfplaats van de kerkuil is, indien nog in functie, jaarrond

Figuur 2. Ligging van de verschillende biotopen in het plangebied.

beschermd onder artikel 11 van de Flora- en faunawet. Aangezien niet zeker is of de kerk-
uil daadwerkelijk de stal als broedplaats en/of vaste verblijfplaats gebruikt is verder on-
derzoek gewenst.

Voor vleermuizen is de stal ook een geschikte biotoop. Het is echter niet duidelijk of er
sprake is van een vaste verblijfplaats. Hiervoor is aanvullend onderzoek nodig.

2. Struweel en ruigte

Rondom de oude stal is struweel aanwezig bestaande uit braam, es, vlier, esdoorn, in-
heemse vogelkers acacia en zomereik. Dit is een geschikte broedbiotoop voor struweel-
vogels, zoals o.a. roodborst, houtduif, merel, winterkoning en tjiftjaf. Er zijn geen be-
schermde soorten aangetroffen. De biotoop lijkt geschikt voor kleine zoogdieren, zoals
konijn, egel, hermelijn en wezel. In het plangebied zijn geen hollen of graafsporen van het
konijn aangetroffen. In de ondergroei van het struweel kunnen algemeen voorkomende

muizen en spitsmuizen worden verwacht. Het gaat hierbij naar verwachting vooral om de algemene bosmuis (overal waar dekking aanwezig is), dwergspitsmuis (struweel), huisspitsmuis (ruigte vegetatie) en rosse woelmuis (o.a. dicht struik- en/of kruidlaag). Daarnaast is het struweel een geschikte landbiotoop voor de gewone pad en bruine kikker.

3. Grasland

In het noorden van het plangebied is grasland aanwezig. Het grasland is een structuur- en soortenarm raaigrasland, bestaande uit gestreepte witbol, kweek, brandnetel en akkerdistel. Voor algemeen voorkomende muizen zoals veldmuis en tweekleurige bosspitsmuis is dit grasland een geschikte biotoop. Daarnaast kunnen soorten als haas, bunzing, konijn, vos, wezel en hermelijn in deze biotoop aanwezig zijn. Het grasland is door de voedselrijkdom floristisch weinig interessant, maar eventueel wel geschikt voor weidevogels als broedbiotoop.

4. Poel

Op de grens van het grasland en de roggeakker ligt een poel. De poel is steekproefsgewijs onderzocht met een steeknet op de aanwezigheid van beschermde vis- en amfibiesoorten. Na bemonstering van de poel zijn de volgende soorten aangetroffen: groene kikker, 3-doornige stekelbaars, 10-doornige stekelbaars en watersalamander. De oeverbeplanting bestaat uit schietwilg, pitrus, paardenstaart en riet. In het riet is een nest van een meerkoet aanwezig.

Figuur 3. Ligging van de poel op het landgoed.

5 Roggeakker

De roggeakker in het midden van het plangebied is soorten- en structuurarm. De randen van de akker zijn naar verwachting geschikt voor algemeen voorkomende muizen en spitsmuizen. Er zijn holen aangetroffen van de woelrat aan de rand van de akker tegen de Lunterse beek. Soorten als haas, vos, wezel, hermelijn en bunzing zijn niet waargenomen, maar kunnen in deze biotoop aanwezig zijn. De akker kan in het voorjaar gebruikt worden als broedplaats voor Kievit en scholekster. Overige weidevogels worden niet verwacht. Floristisch gezien heeft de akker weinig betekenis.

6. Lunterse beek

Ten zuiden en oosten van het plangebied vormt de Lunterse beek de grens van het plangebied. De beek dient als ecologische verbindingzone binnen de Ecologische Hoofdstructuur. De oever van de beek is redelijk steil en voedselrijk waarop de volgende plantensoorten aanwezig waren: riet, look-zonder-look en kweek. De oever vormt een geschikt

leefgebied voor algemeen voorkomende muizen en spitsmuizen. Op het water zijn enkele algemeen voorkomen watervogels waargenomen zoals de meerkoet, wilde eend en waterhoen.

Tijdens het terreinbezoek is de Lunterse beek onderzocht op mogelijk aanwezige beschermde amfibie- en vissoorten. De beek is over een lengte van 300 meter steekproefsgewijs bemonsterd met een steeknet. De beek vormt een geschikt leefgebied voor algemene amfibieën en vissen. Algemene amfibieënsoorten als de kleine watersalamander en groene kikker worden verwacht. De volgende vis- en amfibiesoorten zijn aangetroffen: bruine kikker, bastaard kikker en kleine modderkruiper. De modderkruiper is een beschermde soort en is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet.

7. Bosopstand

De bosopstand in het zuiden van het plangebied heeft een hoge biodiversiteit en grote variatie in structuur. Er is een gradiënt van nat naar droog aanwezig, doordat de beek langs de hoger gelegen delen van de bosopstand stroomt. Boom- en plantensoorten die zijn aangetroffen zijn: vlier, hazelaar, esdoorn, wilg, populier, douglasspar, meidoorn, ruwe berk, beuk, zwarte els, es, fijnspar, wilde lijsterbes, kleeftkruid, brede stekelvaren, pitrus, hondsdrif, brandnetel, gele lis en rankende helmbloem.

Vogels

De bosopstand is een zeer geschikt broedbiotoop voor vogels. Tijdens het terreinbezoek is een broedkolonie van blauwe reigers aangetroffen. De kolonie bestond uit minimaal 5 nesten en waren in gebruik. Door de aanwezigheid van veel staand dood hout is de bosopstand ook een zeer geschikt biotoop voor spechten. Spechtgaten zijn volop aanwezig en worden ook bewoond. Er is één broedende groene specht gesignaleerd. Nesten van de groene specht zijn, indien nog in functie, jaarrond beschermd onder artikel 11 van de Flora- en faunawet.

In een fijnspar is een buizerdnest aangetroffen. Het is niet duidelijk of het in gebruik is. Nesten van roofvogels zijn jaarrond beschermd onder artikel 11.

Vleermuizen

Door de aanwezigheid van veel staand dood hout is de bosopstand ook een zeer geschikt biotoop voor spechten. Spechtgaten zijn volop aanwezig en worden ook bewoond. Er is één broedende groene specht gesignaleerd. Nesten van de groene specht zijn, indien nog in functie, jaarrond beschermd onder artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Door de aanwezigheid van veel staand dood hout is de bosopstand zeer geschikt als verblijfplaats van verschillende soorten vogels. Deze vogels moeten worden gekapt is naderonderzoek

Dassenburcht

In het midden van de bosopstand is een dassenburcht aangetroffen. De burcht bestaat uit minstens 10 ingangen. Er zijn sporen van bewoning aangetroffen maar door de regenval was het niet duidelijk of deze sporen van dassen afkomstig zijn, of van een ander diersoort, bijvoorbeeld een vos. Dassenburchten zijn beschermd onder artikel 11.

Vossenhol

In de bosopstand is een vossenhol aanwezig. Dit hol lijkt in gebruik als "kraamhol". Dit is af te leiden uit het feit dat er verse sporen (pootafdrukken) voor het hol aanwezig waren van een adult met jong. Ook lagen er resten van prooidieren bij de ingang van het hol (veren en stukken konijnenvacht).

Indien in de bosopstand delen moeten worden gekapt, is aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van nesten van spechten, roofvogels en bewoonde hopen van de das of vos

8. Elzenbos

Doordat de beek door de bosopstand heen stroomt, is op de grens van de oude maïsakker en de bosopstand een elzenbos ontstaan met grauwe en zwarte els. Deze biotoop is zeer geschikt voor kikkers. De bruine en bastaard kikker zijn dan ook aangetroffen. Ook is het als broed- en foerageerbiotoop geschikt voor algemeen voorkomende vogels, zoals tuinfluiters.

9. Oude maïsakker

Op de soorten- en structuurarme maïsakker zijn naar verwachting langs de randen geschikt voor algemeen voorkomende muizen en spitsmuizen. Soorten als haas, vos, wezel, hermelijn en bunzing zijn niet waargenomen, maar kunnen in dit biotoop aanwezig zijn. Tijdens het terreinbezoek zijn twee reeën aangetroffen die de maïsakker als foerageergebied gebruikten. De akker kan in het voorjaar gebruikt worden als broedplaats voor Kievit en scholekster. Overige weidevogels worden niet verwacht. Floristisch gezien heeft de akker weinig betekenis, er komen algemene soorten voor als klaver, ridderzuring, gestreepte witbol en knikkende vossenstaart.

10. Bomenlaan

De bomenlaan die het plangebied in het noordwesten scheidt van landgoed Engelaar bestaat grotendeels uit (oude) inlandse eikenbomen. Deze laan is een uitstekende biotoop voor vleermuizen door de aanwezigheid van staand dood hout met spechtgaten. Verwachte vleermuissoorten zijn rosse-, grootoor- en watervleermuis. De bomenlaan zou ook als vliegrouwe kunnen dienen. Ook is de bomenlaan geschikt als biotoop voor het vliegend hert. Indien bomen gekapt moeten worden is nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van vleermuizen en vliegend hert.

2.4 Waargenomen en te verwachten diersoorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de tijdens het terreinbezoek vastgelegde biotopen en soorten is een inschatting gemaakt van de beschermde soorten die in

het plangebied te verwachten zijn dan wel tijdens het veldbezoek ook zijn waargenomen. Deze soorten en hun beschermingsregime zijn opgenomen in tabel 1.

Tabel 1: beschermde soorten in omgeving van landgoed Klein Wolfswinkel.

Soort		Beschermingsstatus		
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en fauna wet	Habitatrichtlijn II/IV; Vogelrichtlijn	Rode lijst
Zoogdieren				
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	X1	-	-
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	X1	-	-
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	X1	-	-
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	X1	-	-
dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	X1	-	-
Egel	<i>Erinaceus europeus</i>	X1	-	-
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	X1	-	-
Haas	<i>Lepus europeus</i>	X1	-	-
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	X1	-	-
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	X1	-	-
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	X1	-	-
Mol	<i>Talpa europea</i>	X1	-	-
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	X1	-	-
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	X1	-	-
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	X1	-	-
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	X1	-	-
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	X1	-	-
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	X1	-	-
Das	<i>Meles meles</i>	X3	Bijlage IV HR	-
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	X1	-	-
Reptielen en amfibieën				
bruine kikker	<i>rana temporaria</i>	X1	-	-
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	X1	-	-
middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>	X1	-	-
kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	X1	-	-
Vissen				
kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	X2	-	-
Kevers				
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	X2	-	-
Vogels				
Kerkuil	<i>Tyto Alba</i>			ja

2.5 Conclusies natuurwaarden

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied Klein Wolfswinkel en omgeving enkele beschermde soorten (kunnen) voorkomen (zie tabel 1). Het gaat hier om soorten die algemeen voorkomen in Nederland, 2 soorten uit tabel 2 en 1 strikt beschermde soort.

Sinds februari 2005 is het Vrijstellingbesluit bij artikel 75 Flora- en faunawet van kracht. Voor de algemene soorten van tabel 1 geldt sindsdien een vrijstelling voor artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

Voor strikt beschermde soorten van bijlage II en IV van de habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB art. 75 Flora- en faunawet op tabel 3, de dat geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.

Indien de werkzaamheden effect hebben op bovengenoemde soort is een ontheffing nodig. De ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria (zware toets):

1. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
2. er is geen alternatief
3. doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort

De criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn). Voor het verontrusten en verlies van leefgebied van strikt beschermde soorten kan een aanvullend compensatieplan noodzakelijk zijn, waarin in detail mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

3 Toetsing effecten planontwikkeling

Uit de bureaustudie en het terreinbezoek blijkt dat in het plangebied beschermde en strikt beschermde soorten zijn te verwachten. Per aanwezige beschermde soortgroep worden hieronder kort de consequenties en mitigerende maatregelen aangegeven.

3.1 Beschrijving ingreep

De effecten op beschermde planten en dieren zijn getoetst op basis van de voorgenomen ingreep. De ingreep bestaat uit het aanleggen van twee woningclusters in het oosten en noordoosten van het plangebied en 15 hectare natuurontwikkeling (zie bijlage 2 voor het voorlopig ontwerp). Voor de aanleg van de woningclusters moet de huidige bebouwing, een oude veestal, worden verwijderd.

Voor de natuurontwikkeling wordt de aanwezige poel in het plangebied vergroot en uitgegraven richting Lunterse beek. Rondom de poel wordt een nat-dras zone gecreëerd. In het zuiden van het plangebied vindt hermeandering van de Lunterse beek plaats. Rondom de beek zullen nat-dras zones en een tweede poel gecreëerd worden. Langs de beek wordt een recreatiepad aangelegd waarvoor bomen moeten worden gerooid.

3.2 Effecten op natuurwaarden

Vogels

De nesten en hollen van de spechten, buizerd, en kerkuil zijn, indien in functie, jaarrond beschermd. Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden deze nesten niet zonder vergunning verstoord of verwijderd mogen worden. Om de exacte locaties van de, in gebruik zijnde, nesten in kaart te brengen is aanvullend onderzoek nodig. Voorgesteld wordt om de hermeandering zo uit te voeren dat nesten worden gespaard.

Voor het algemeen voorkomende vogelsoorten geldt dat ingrepen in het plangebied tijdens het broedseizoen (15 maart - 15 juli) sterke negatieve effecten hebben op de meeste vogelsoorten door vernietiging van broedplaatsen en verstoring van de reproductie. Wetmatig gezien wordt daarom ook geen ontheffing verleend indien (broed)vogels worden verstoord.

De effecten op (broed)vogels in het plangebied en de directe omgeving zullen beperkt zijn. Effecten zijn er alleen als de werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen. Conform de zorgplicht (zie 4.2) is het van belang om waar nodig bomen, struweel en vegetatie voor het broedseizoen te verwijderen. Hierdoor zijn er geen effecten op (broed)vogels tijdens het broedseizoen.

Buiten het broedseizoen treedt wel enige verstoring op maar dit resulteert alleen in het opvliegen van betreffende vogels. In de directe omgeving zijn er voldoende alternatieven om voedsel te zoeken.

De gunstige staat van instandhouding van de in het plangebied voorkomende of verwachte vogelsoorten zal niet worden aangetast wanneer werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd.

Zoogdieren

Das

De geplande locatie van het recreatiepad ligt over de dassenburcht. Het is verboden vaste rust- en verblijfplaatsen van de das te verstoren, vernielen of te beschadigen. Dergelijke verstoring komt hier aan de orde, indien de aanleg van het recreatiepad wordt gerealiseerd. Hiervoor dient dan ook een vergunning aanvraag ingediend te worden. Ook de werkzaamheden voor de hermeandering van de beek brengt dergelijke verstoring met zich mee. Dit dient meegenomen te worden in de ontheffingsaanvraag.

De locatie van het pad en de hermeandering dienen in het kader van de ontheffing te worden heroverwogen. Indien mogelijk kunnen deze locaties worden aangepast.

Kleine zoogdieren

Tijdens de werkzaamheden kunnen kleine zoogdieren worden verstoord en hun vaste verblijfplaatsen vernield. Onder kleine zoogdieren in het plangebied vallen: aardmuis, bosmuis, dwergspitsmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, rosse woelmuis, mol, egel, haas, konijn en eventueel hermelijn en wezel. Deze schade is maar moeilijk te voorkomen. De effecten kunnen worden verminderd door de werkzaamheden buiten de voortplantingsperiode te plannen en gefaseerd uit te voeren. Dit houdt in dat eerst de aanwezige bomen, struweel en vegetatie zo kort mogelijk wordt gemaaid of wordt verwijderd, alvorens in een later stadium bouwrijp te maken. Het hierdoor minder geschikt gemaakte leefgebied kan dan tijdig door de aanwezige zoogdieren worden verlaten. Ten aanzien van deze soorten geldt dat ze niet tijdens hun winterslaap mogen worden gestoord door het verwijderen van struweel en ruigte. Dat betekent dat struweel en ruigte in de periode van half september tot half november zou moeten worden gerooid. Deze bepaling komt voort uit de 'algemene zorgplicht' zoals die in de Flora- en fauna wet is beschreven (zie 4.2).

Uit de bureaustudie komt naar voren dat het plangebied een goed biotoop is voor vleurmuizen. Het gaat hier waarschijnlijk om zowel vaste verblijfplaatsen, vliegrouetes en foerageergebied. Indien er sprake is van het verstoren van vaste verblijfplaatsen, vliegrouetes en foerageerplaatsen zijn maatregelen nodig. Dergelijk verstoring kan hier aan de orde zijn. De exacte locatie van de vliegrouetes, vaste verblijf- en foerageerplaatsen moet door middel van aanvullend

Figuur 5. Mogelijke vliegrouete en foerageerplaats vleurmuizen.

Overige grote zoogdieren

Grotere zoogdieren zoals de hermelijn, wezel, bunzing, vos en ree hebben grote leefgebieden en zullen tijdens de werkzaamheden de omgeving van het plangebied vermijden. Na de werkzaamheden wordt het gebied naar verwachting weer bezocht.

Amfibieën

Schade aan de amfibieën is het grootst als de aanleg in het voortplantingsseizoen plaatsvindt (maart tot en met augustus). In deze periode zijn zowel de volwassen dieren als larven aanwezig in het water. Na de voortplanting verlaten sommige amfibieën het water om de landbiotoop op te zoeken en later te overwinteren. Zij overwinteren in holletjes in de bodem, onder bladafval, takkenhopen of stenen.

Bij de werkzaamheden voor het uitgraven van de poel, het hermeanderen van de beek en het creëren van een natte ecologische zone zullen overwintering- en voortplantingsplaatsen van amfibieën worden vernietigd en verstoord. Dit geldt met name voor soorten die in het water overleven zoals de bruine en de middelste groene kikker. Deze kikkersoorten zijn algemeen voorkomende soorten. Indien de werkzaamheden buiten de voortplantings- en overwintering worden uitgevoerd blijft de schade beperkt. De ingreep heeft geen effect op populatieniveau.

De gewone pad en deels ook de kleine watersalamander overwinteren op het land. De gewone pad kruipt in holletjes onder de grond en de kleine watersalamander omvat allerlei vorstvrije plekken op het land, vaak in de omgeving van menselijke bewoning. Overwinteren in het water is echter ook mogelijk. Een enkel exemplaar van de kleine watersalamander die in het water overwintert, kan worden verstoord waarbij de overwinteringsplaats kan worden vernietigd. Het gaat hier om een algemeen voorkomende soort

De gunstige staat van de bruine kikker, middelste groene kikker, kleine watersalamander en de gewone pad zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Vissen

In de beek komt 1 beschermde vissoort voor, namelijk de kleine modderkruiper. De modderkruiper komt naar verwachting in de gehele beek voor.

De werkzaamheden zouden bij voorkeur niet tijdens de voortplantingsperiode (april - juni) van de kleine modderkruiper dienen plaats te vinden. Van november tot februari 'overwinteren' de kleine modderkruipers. De kleine modderkruiper is in deze periode weinig actief en er wordt geen voedsel opgenomen. De kleine modderkruiper is in deze periode zeer kwetsbaar. Bij werkzaamheden aan de beek treedt verstoring op en zal naar verwachting leefgebied van de soort worden vernield.

Door hun levenswijze en hun vluchtgedrag de bodem in, is de kleine modderkruiper gevoelig voor werkzaamheden aan de beek. Gezien de aard van de werkzaamheden en het voorkomen van de soort in de sloot zal naar verwachting voldoende dieren de werkzaamheden overleven om het voortbestaan van de populatie veilig te stellen.

De gunstige staat van instandhouding van de kleine modderkruiper zal niet worden aangetast.

Planten

Er zijn geen zeldzame en/of strikt beschermde plantensoorten in het gebied aangetroffen.

Overig beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen en andere ongewervelden.

3.3 Mitigerende maatregelen

Vogels

In het kader van de Flora- en faunawet is in principe geen ontheffing mogelijk voor het verstoren van vogels en het vernietigen van broedplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen. Dit betekent over het algemeen in de praktijk dat in een plangebied verwachte of waargenomen vogels niet verstoord mogen worden tijdens het broedseizoen. Dit seizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli. Werkzaamheden moeten zoveel mogelijk buiten deze periode plaats vinden. Indien werkzaamheden plaatsvinden binnen het broedseizoen is het van belang dat het werkterrein voor het broedseizoen ongeschikt gemaakt is voor broedvogels.

Zoogdieren

Indien de burcht van de das moet worden gesloopt voor de aanleg van het recreatiepad en hermeandering van de beek is aanvullend onderzoek nodig. Naar aanleiding daarvan worden mitigerende en compenserende maatregelen opgesteld.

Het verdient de voorkeur om de burcht te sparen door aanpassing van het ontwerp.

Van vleermuizen is niet bekend of vliegroutes of verblijfplaatsen worden aangetast. Aantasting van deze elementen moet zoveel mogelijk voorkomen worden, desnoods door detailaanpassingen van het plan.

Negatieve effecten op de aanwezige kleine zoogdieren kunnen worden verminderd door de werkzaamheden buiten de voortplantingsperiode te plannen. Door de werkzaamheden in de periode van oktober tot maart uit te voeren wordt de schade zoveel mogelijk beperkt.

Om het onbedoeld doden van egels te voorkomen is het raadzaam om voor het verwijderen van vegetatie het tracé door een ecoloog te laten controleren op eventueel aanwezige egels. Indien egels worden aangetroffen, kunnen ze worden verplaatst naar geschikt biotoop in de omgeving.

Amfibieën

De werkzaamheden bij de beek dienen bij voorkeur buiten het voortplantingsperiode plaats te vinden. De meest geschikte periode is van september tot half oktober. De meeste amfibieën zullen dan het water hebben verlaten, eind oktober keert een deel weer terug om in het water te overwinteren (tot eind februari).

De meeste schade kan optreden in de voortplantingsperiode als de eitjes of de larven in het water aanwezig zijn. Buiten de voortplantingsperiode en overwinteringsperiode is schade zoveel mogelijk te beperken, door voorafgaand aan de werkzaamheden de beek te inspecteren op de aanwezigheid van amfibieën. Aanwezige individuen kunnen eenvoudig worden opgepakt en verplaatst naar een andere sloot.

Vissen

De werkzaamheden zouden bij voorkeur na de kwetsbare voortplantingsperiode (maart - juni) dienen plaats te vinden. De kleine modderkruiper is ook kwetsbaar tijdens de periode van overwintering.

3.4 Effect op Ecologische Hoofdstructuur

In het plan is een ecologische verbindingzone gelegen die onderdeel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur. Het gaat om de verbindingzone Lunterse beek. Indien door de voorgenomen ingreep de oppervlakte van de Ecologische Hoofdstructuur af zou nemen, moet er compensatie plaatsvinden. In het plangebied vindt geen afname plaats van de EHS, deze wordt juist ontwikkeld. Daardoor is compensatie niet aan de orde.

3.5 Conclusies effecten

De voorgenomen werkzaamheden, de ontwikkeling van woningen, hermeanderen van de beek, aanleg recreatiepad en uitgraven van de poel hebben een negatief effect op een aantal beschermde soorten. Door het nemen van mitigerende maatregelen kan dit effect beperkt blijven.

Algemene en overige soorten

- Algemene soorten zijn soorten uit tabel 1 van het Vrijstellingbesluit:

aardmuis, bosmuis, dwergmuis, bunzing, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, mol, ondergrondse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, ree, bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker, kleine watersalamander.

- overige soorten in tabel 2: kleine modderkruiper.

Wanneer het ontwikkelen van de woningen, de natuurontwikkeling en het aanleggen van het recreatiepad buiten de kwetsbare voortplantingsperiode wordt uitgevoerd, zal de ingreep geen negatief effect hebben op de gunstige staat van de instandhoudingen van de soorten. In de omgeving is voldoende vergelijkbaar leefgebied aanwezig voor de in het plangebied voorkomende algemene soorten. De aanwezigheid van beschermde algemene soorten in het plangebied vormt hierdoor geen belemmering voor het ontwikkelen van het landgoed Klein Wolfswinkel.

Strikt beschermde soorten

Dit betreft soorten uit tabel 3 van de AMvB art. 75 Flora- en faunawet. In het deelgebied wordt 1 strikt beschermde soort (namelijk de das) verwacht die aanwezig kan zijn en effect kan ondervinden tijdens de uitvoering. De werkzaamheden zullen naar verwachting effect hebben op het leefgebied van deze soorten. Hiervoor is een 'strikt afwegingskader' van de Flora- en faunawet van toepassing.

In het voorliggende geval is naar verwachting een heroverweging van de locatie van de ingreep aan de orde

Voor aanvang van de werkzaamheden is een ontheffing nodig voor bovengenoemd soorten. De ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria:

- er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,
- er is geen alternatief,
- doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.

Voor aanvang van de werkzaamheden dient een ontheffing ex art. 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden vanwege het verstoren en beschadigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten. Een overzicht van deze soorten is te vinden in tabel 2 in het volgende hoofdstuk.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Aanbevelingen

Ontheffingsaanvraag

Voor de start van de werkzaamheden dient voor een aantal beschermde soorten ontheffing aangevraagd te worden ex art. 75 van de Flora en faunawet. Deze soorten en de te overtreden verbodsbepalingen zijn te vinden in tabel 2.

Tabel 2: soorten waarvoor ontheffing aangevraagd dient te worden.

Soort	Verbodsbepaling	Mitigerende maatregel
<i>Vissen</i>		
Kleine modderkruiper <i>Cobitis taenia</i>	Art. 9, 10, 11 en 13: doden, veront- rusten, beschadigen, vernielen van vaste verblijfplaatsen en vervoeren en onder zich hebben.	Buiten de voortplantingsperi- ode. Uitbaggeren of droogzet- ten. Wegvangen en overzet- ten.
<i>Zoogdieren</i>		
Das	Art. 9, 10, 11, 13: doden, veront-	Werkzaamheden binnen een

Soort	Verbodsbepaling	Mitigerende maatregel
<i>Meles meles</i>	rusten, beschadigen, vernielen van vaste verblijfplaatsen en vervoeren en onder zich hebben.	straal van 20 meter van een bewoonde dassenburcht vinden slechts plaats in de periode van 1 okt - 1 jan en uitsluitend voor zover daarbij geen gebruik wordt gemaakt van rijdend materieel.

De ontheffingsaanvraag is geldig voor een maximale duur van 5 jaar. Aanbevolen wordt om de ontheffingsaanvraag minstens een half jaar vóór aanvang van de werkzaamheden aan te vragen. Voor de procedure voor de aanvraag moet rekening worden gehouden met een doorlooptijd van ten minste acht weken, mits geen bezwaren worden ingediend. Indien aanvullende informatie moet worden geleverd, dan kan deze periode langer zijn.

Mitigerende maatregelen

In de ontheffingsaanvraag dient te worden aangegeven welke mitigerende maatregelen genomen worden om negatieve effecten te voorkomen of te beperken.

- Werkzaamheden buiten de voortplantingsperiode uitvoeren;
- Sloten uitbaggeren of droogzetten en soorten vangen;
- Wegvangen met netten en verplaatsen naar geschikt biotoop;

4.2 Vervolg

Uit ervaring met recente ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting is ons gebleken dat bij de huidige beoordeling door Dienst Regelingen en Dienst Landelijk Gebied (DLG) voor soorten van tabel 3 AMvB art.75 Flora- en faunawet een actuele inventarisatie wordt geëist. Bij deze natuurtoets ontbreekt echter een actuele inventarisatie voor de das. Bij het uitgevoerde veldbezoek is eenmalig gekeken naar de soort, maar is de aanwezigheid niet nader onderzocht.

Omdat er verwacht wordt dat de strikt beschermde soort in het plangebied voorkomt en dat de ingreep wellicht een negatief effect heeft is het conform de eis van DLG noodzakelijk om aanvullend onderzoek uit te voeren om vast te kunnen stellen of de soorten ook daadwerkelijk in het plangebied aanwezig is.

Vervolgonderzoek vleermuizen/das

Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat het heel goed mogelijk is dat er vliegroutes en foerageerplaatsen voor vleermuizen aanwezig zijn langs bomenlaan, en vaste verblijfplaatsen in de spechtgaten in de bosopstand en bomenlaan. Het verdient aanbeveling om hier kritisch naar te kijken. Wanneer de ontwikkeling van het landgoed deze mogelijke vliegroutes, verblijfplaatsen dan wel foerageerplaatsen aantast, is ontheffing op de Flora- en faunawet noodzakelijk en mitigatie en/of compensatie aan de orde. Voorgesteld wordt om tijdens een overleg de aard en omvang van aanvullend onderzoek naar de das en naar vleermuizen te bespreken.

Vervolgonderzoek kerkuil

Uit het terreinbezoek is naar voren gekomen dat het heel goed mogelijk is dat de oude veestal een vaste verblijfplaats vormt voor de kerkuil. Ook dit gegeven verdient aanbeveling om kritisch naar te kijken. Indien de kerkuil zijn nest heeft in de veestal, zal door de

verwijdering van de stal zijn vaste verblijfplaats vernietigd worden. Hiervoor is ontheffing op de Flora- en faunawet noodzakelijk en mitigatie en/of compensatie aan de orde.

4.3 Voorbehoud en zorgplicht

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op beperkte inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en een verkennend terreinbezoek.

Om de risico's op verstoring van beschermde soorten op het werkterrein te minimaliseren, wordt aanbevolen om voorafgaand aan de werkzaamheden het terrein te controleren op de aanwezigheid van beschermde soorten. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

Indien u nog vragen heeft naar aanleiding van deze rapportage, kunt u contact opnemen met ecologisch adviseur Michel Braad (0162-487390) van ons bureau.

Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook van soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet te verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allemaal gelijk. Als 'veilige periode' voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd voorbij is en dieren als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien de bouwlocatie van de woningen op het landgoed in die periode bouwrijp wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

5 Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.

Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée, 2003. Habitattypen, Europese natuur in Nederland.

Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée, 2004. Soorten van de Habitatrichtlijn, Europese natuur in Nederland.

Lange, R., P.Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.

www.ravon.nl

www.natuurloket.nl

www.daswerkgroepbrabant.nl

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale BeschermingsZones (SBZ's) opgenomen.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (zie paragraaf 2.2 van het voorgaande rapport).

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

Artikel 8: ·Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten

Artikel 13: ·Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

Artikel 9: ·Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.

Artikel 10: ·Het opzettelijk verontrusten van dieren

Artikel 11: ·Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.

Artikel 13: ·Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten **overal** in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel enkele – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB: Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is daarom geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat. Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos; , algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB: Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'(lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrictlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB. Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een ge-

1. Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

dragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan drie criteria wordt getoetst (zware toets): er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de Das, verschillende amfibieënsoorten waaronder Rugstreepad en Kamsalamander en vissoorten waaronder Grote modderkruiper

- Vogels

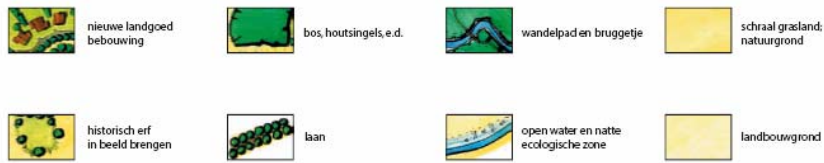
Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd.

T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Bijlage 2: Voorlopig ontwerp

Landgoed Klein Wolfswinkel

Voorlopig ontwerp
Opdrachtgever: Hoogeveen ontwikkeling
Ontwerp: A. Somers
Datum: September 2006

GROENLAND
BELEVEN DE WY